

Unge, udsathed og motivation

Noemi Katznelson

Center for Ungdomsforskning
Aalborg Universitet
Danmark

Polarisering: Fra unge der i en stadig yngre alder gør karriere til unge der er hængt helt af meget tidligt

Øvrige tendenser:

- Forventningsekspllosion blandt de unge – det perfekte er blevet normen og sårbarheden øges
- Øget forældreopbakning blandt flertallet af de unge - vanskeligt for udsatte unge
- Kravene i uddannelserne og på arbejdsmarkedet er stadig større og snævre

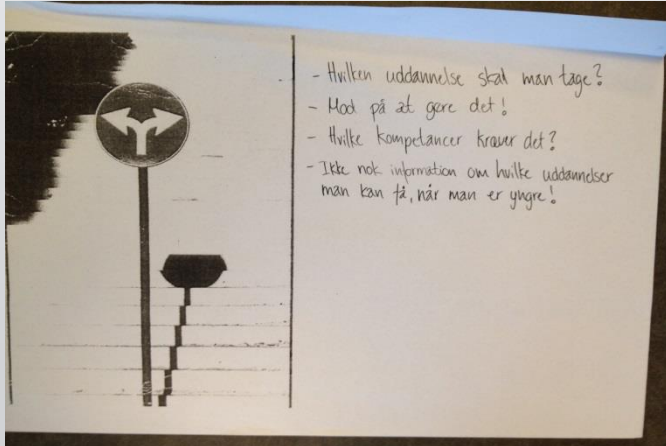
Præstationskulturen i uddannelsessystemet vinder frem

”Jeg er ikke blevet egnet to gange, så fik jeg det på den måde jeg er blevet skoletræt og ikke har lyst til at kæmpe noget for at komme ind mere, så.

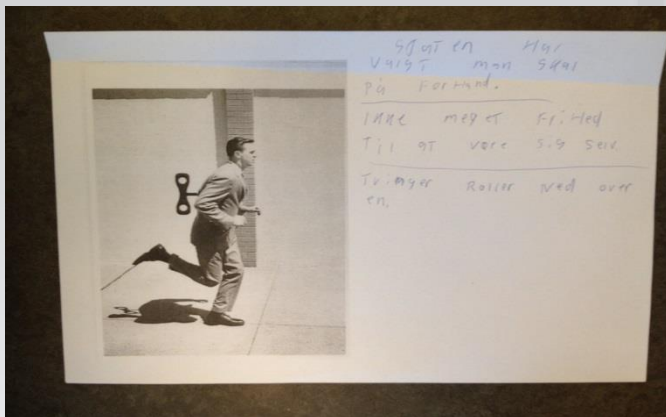
Det samme her faktisk. Da jeg fik min første karakterskala der var de ikke sådan rigtig høje, så sagde de, jeg skulle bare fortsætte. Der havde jeg bare slet ikke lyst til at lave lektier eller bare følge med i timerne, jeg sad bare sådan i klassen og var rigtig ked af det, forstår du?”

Øger de unges motivationsproblemer og negative oplevelser i skolen

Hvem er de unge

- Desorienterede unge
- Står 'uden for' og forventes at 'finde ind'
- Forestilling om at træffe 'det rigtige' valg
- Brug for at blive både afklaret og klar

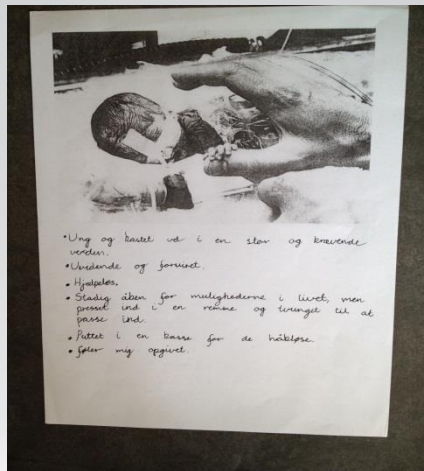

- Arbejdsvante unge
- Presset arbejdsmarked
- Skal både vælge og motivere sig for uddannelse
- Kompetencer bliver usynlige, faglig identitet forsvinder
- Mod prekært arbejde

Hvem er de unge

- Unge med diagnoser
- Oplever uddannelse som et stort kaos
- Ofte sociale problemer
- Individuelle processer i en tid med diagnoser
- Skal følges med den rette behandling
- Behov for tid til 'oprydning'

- Fagligt stærke unge
- Psykisk sårbare
- Tager selv ansvaret
- Præstationspres
- Behov for tryghed
- Nye marginaliseringsformer

Fortællinger om udsathed er mange og komplekse

Jeg har i det mindste en far, som ikke var misbruger. Og det holdte mig oppe indtil han døde. Jeg begyndte at skære i mig selv og drak rigtig rigtig meget, men min mor lagde ikke mærke til noget. Først da jeg fik min dom i retten, der åbnede hun sine øjne. Der var der gået tre år. Nu klarer jeg mig selv. Bor hos venner og sådan. Skal bare have dagene til at gå.

Jeg har gået i 1. g på et gymnasium, men droppede ud og startede i stedet på HF, men droppede så ud igen. Den kørte inden i hovedet hele tiden. Alt det jeg skulle. Jeg faldt først i seng ved 3-4 tiden, og så skulle jeg op klokken 6. Bare rundt i ring. Og det kan jeg ikke.

Fravær som udfordring

Motivation som fokus

Mod en ændret forståelse af motivation

Int.: Synes du det er svært, det her med at skulle finde ud af, hvad man vil efter skolen?

Ja, det synes jeg. Altså meget. Fordi, der har man valgt et eller andet job. Så kommer man i praktik – og så når jeg tænker nærmere over det 'okay, det var slet ikke mig'. Så er det bare sådan 'okay, hvad skal jeg nu være. (...) Jeg tror bare, det er noget man selv må finde ud af. **Men jeg ved ikke rigtigt noget, der interesserer mig, så det er det, der er problemet.** (Freja , 9. klasse)

- ⇒ Motivation som individuel og iboende 'egenskab' knyttet til interesse: Det handler om at finde noget man brænder for
- ⇒ Motivation som kvantitativ størrelse – man kan have meget eller lidt motivation

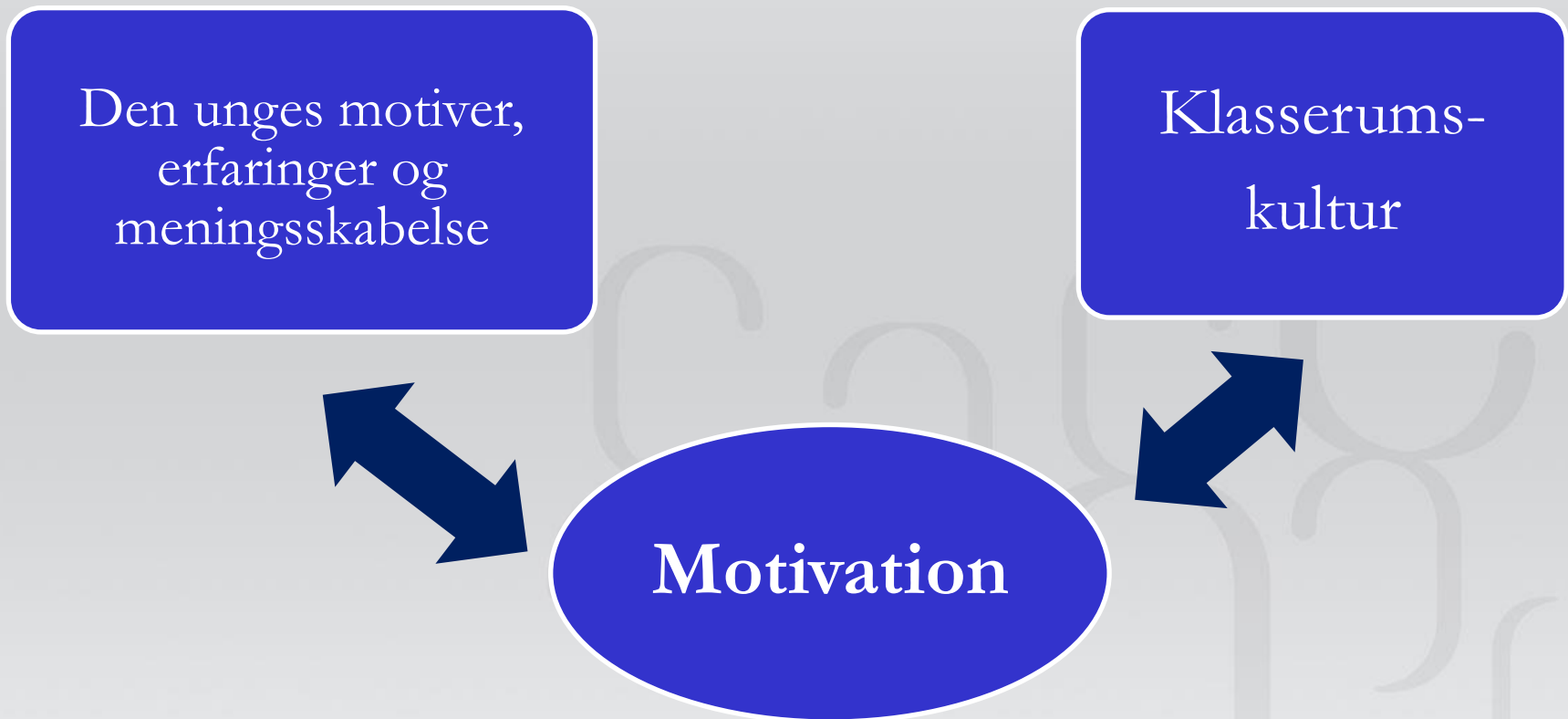
... det er helt anderledes. Vi får ikke lektier for. Vi laver helt andre ting. Vi laver mad. I starten skulle man bare lære at stege en frikadelle, men det lærte vi hurtigt. Så nu er det finere mad ... jeg har lært at lave tærter. Vi har haft teori om brød, om stegning og om hævning. (...) Jeg er en af de bedste på holdet. I grundskolen var jeg en af de dårlige, og her er jeg en af de bedste.

(...)

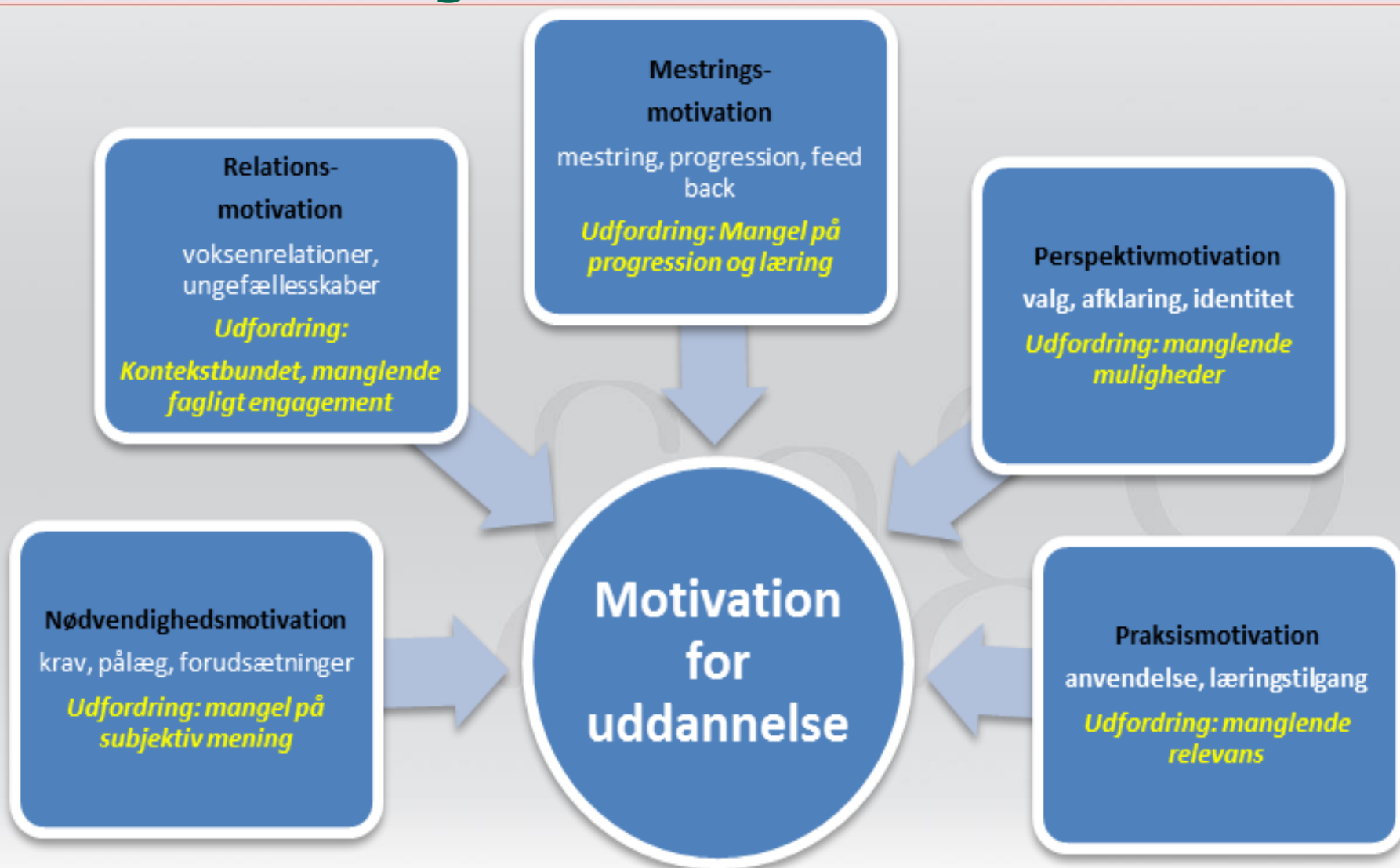
I: Hvad tænker du om det at vælge nu. Er det nemmere end i 9. klasse?

Jeg har ikke mere ondt i maven. Min selvtillid er blevet bedre. Den er dårlig stadigvæk, men den er blevet bedre omkring skolen, ikke. **Nu ved jeg, hvilket emne jeg vil ind på.** (Freja, 2. int. efterskole)

- ⇒ Motivation som resultat af erfaringer – ikke egenskab. Kontekstuel og processuel fokus
- ⇒ Motivation som kvalitativ størrelse – fokus på motivationens retning.
- ⇒ Understreger vigtigheden af at overskride det individuelle fokus, og sætte spot på de læringsrum de unge færdes i. Hvornår og hvordan skabes mulighed for motivation og læring?

Grundlag for systematisk arbejde med at øge motivationen

Ung kvinde:

Jamen jeg tænker, at det (uddannelse) er vigtigt. Det er fremtiden. Uanset hvilket arbejde, så er der ingen fremtid uden uddannelse. Og så tænker jeg på penge. Du skal bruge en uddannelse for at kunne tjene pengene.

Indebærer et fokus på:

Krav, forudsætninger, pålæg

Udfordringer:

Mangel på subjektiv mening

Ung mand:

Jeg synes, de gider at tage en seriøst og virkelig hjælpe en. Det var derfor, jeg kom videre. Jeg fandt én som tog mig seriøst og ikke stod med det der underlige kolde blik, hvor det bare så ud som om det fes ind ad det inde øre og ud af det anden, når jeg sagde noget. Det blev taget seriøst her og det er det, jeg tror der har gjort, at jeg er kommet videre så hurtigt som jeg gjorde.

Indebærer et fokus på:

Voksenrelationer,
ungefællesskaber,
anerkendelse

Udfordringer:

Kontekstbundet,
manglende fagligt
engagement

Ung mand:

Matematik og dansk har aldrig været min stærke side. Så vi brugte halvanden måned på at terpe matematik og dansk, så jeg kunne få optagelsen til hf. Og jeg ser det sådan. Var jeg ikke kommet over til Hanne og Hans så var jeg aldrig endt på hf.

Indebærer et fokus på:

Mestring, progression, feed back

Udfordringer:

Mangel på progression og læring

Ung mand:

Jeg tror det vigtigste jeg har fået ud af det, det er retning.

Fundet ud af, hvad og hvor det her fører hen, hvad er det næste skridt for mig. Jeg har fået mere motivation for at gennemføre. Det har nok været det største, der er sket

Indebærer et fokus på:

Valg, afklaring, identitet

Udfordringer:

Manglende muligheder

Ung kvinde:

*Vi kom i forskellige
praktikker og der kom vi også
over i praktik derovre og
jamen allerede første dag, der
gav det mig bare blod på
tanden. Det var det der var
spændende og det var den vej
jeg ville*

Indebærer et fokus på:

Anvendelse og
læringstilgang

Udfordringer:

Manglende oplevelse af
relevans

Generelt om motivationsorienteringerne

1. Forskellige motivationsorienteringer kan gøre sig gældende på samme tid
2. Motivationsorienteringerne er foranderlige over tid
3. Der er ikke en normativ forskel på god og dårlig motivation, men der kan være ubalance i vægtningen mellem de forskellige motivationsorienteringer

- **”Hvad virker? Evaluering af forsøg med brobygning”** (2016). www.star.dk, www.cefu.dk
- **”Hvem er de unge på kanten af det danske samfund? - Om hverdagsliv, ungdomskultur og indsatser der gør en positiv forskel”** (2015). AAUs forlag.
- **”Forsøg med brobygning til EUD – Midtvejsstatus”**, (2014). Center for Ungdomsforskning. www.cefu.dk
- **”Unge motivation i udskolingen. Et bidrag til teori og praksis om unges lyst til læring i og udenfor skolen”** (2015). Aalborg Universitetsforlag